

Crna Gora
SAVJET AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 01 – 1926/4
Podgorica, 27.12.2022. godine

Na osnovu čl. 14 Zakona o elektronskim medijima ("Sl.list CG", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i čl. 126 stav 3 i 4 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), rješavajući po žalbi Prosvjetne zajednice Crne Gore (zavedena kod Agencije za elektronske medije pod br. 01-1926/3 od 20.12.2022. godine), Savjet Agencije za elektronske medije na sjednici održanoj 27.12.2022. godine, donio je

RJEŠENJE

1. **Odbija se, kao neosnovana, žalba** Prosvjetne zajednice Crne Gore, podnesena protiv Rješenja Agencije za elektronske medije br. 02-1926/2 od 15.12.2022. godine.
2. Ovo rješenje će se objaviti na veb-sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
3. Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Crne Gore.
4. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Rješenjem Agencije za elektronske medije br. 02-1926/2 od 15.12.2022. godine, odbijen je, kao neosnovan, prigovor Prosvjetne zajednice Crne Gore, na rad Javnog preduzeća „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice (u daljem tekstu: „emiter“), javnog emitera opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ – TVCG1, a povodom priloga u okviru programskog sadržaja „*Gledajmo se*“, koji je emitovan dana 15. novembra 2022. godine, u terminu od 20:42:18 do 20:43:56 sati (1 minut 38 sekundi). Osporenim rješenjem je utvrđeno da emiter nije prekršio član 56 stav 4 Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“) i član 8 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 35/11, 07/16 i 8/19, u daljem tekstu: „Pravilnik“).

U ostavljenom roku, Prosvjetna zajednica Crne Gore je uložila žalbu Savjetu Agencije za elektronske medije (u daljem tekstu: „Savjet Agencije“) protiv navedenog prvostepenog rješenja (zavedena kod Agencije za elektronske medije pod br. 01-1926/3 od 20.12.2022. godine), jer Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“), po mišljenju podnosioca žalbe, „*nije pravilno utvrdila činjenično stanje i tumačila Zakon o elektronskim medijima i Pravilnik o programskim standardima u elektronskim medijima*“.

U žalbi se navodi da se prvostepenim rješenjem „*uopšte ne opovrgava na valjan način osnov prigovora Prosvjetne zajednice tj. kršenje člana 8 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima*“. Podnosilac žalbe ističe da se „*urednik i voditelj emisije Sead Sadiković ozbiljno ogriješio o profesionalne i etičke standarde novinarske profesije, propisane Kodeksom novinara/ki Crne Gore i Pravilnikom o programskim standardima u elektronskim medijima*“, jer „*u najavi za prilog o osnovnoj školi 'Dušan Korać' iz Bijelog Polja, Sadiković komentariše kvalitet obrazovanja u Crnoj Gori, ali i u svijetu, pri čemu njegove lične impresije o toj problematici nijesu prezentovane na način koji propisuju standardi i etike novinarske profesije*“.

Takođe, žalbom se ukazuje na odredbe Kodeksa novinara/ki Crne Gore i Pravilnika o programskim principima i standardima RTCG.

U vezi sa tvrdnjom da je prekršeno „načelo nepristrasnosti“, podnosilac žalbe ukazuje da „*Sadiković publici ne stavlja do znanja da ono što govori u najavi priloga o jednoj bjelopoljskoj osnovnoj školi predstavlja njegov komentar, niti u svome komentaru uključuje 'sve glavne tačke gledišta' na problematiku kojom se bavi*“. Po mišljenju podnosioca žalbe, „*vezujući svoj komentar za informativni prilog o konkretnoj školi, on krši načelo nepristrasnosti, jer činjenično izvještavanje jasno ne odvaja od svoga mišljenja, a istovremeno, svojim komentarom diskriminatorno utiče na način predstavljanja teme*“.

Citirajući član 11 stav 3 i 4 Pravilnika, podnositelj žalbe ukazuje da „*autor priloga izražava svoje lično mišljenje na što ima pravo, ali publika mora da zna na nedvosmislen način da je to lični stav autora*“, i naglašava da „*Sadiković suprotno stavu 4 člana 11 Pravilnika zloupotrebljava prednost pojavljivanja u programu da bi promovisao svoje sopstvene stavove na način na koji narušava neophodnu nepristrasnost i izbalansiranost*“.

Na kraju, žalilac predlaže „*Savjetu AEM da preinači odluku direktora AEM i prihvati prigovore Media centra*“.

Na sjednici održanoj 27.12.2022. godine, Savjet Agencije je razmotrio predmetnu žalbu i tom prilikom ostvario uvid u sljedeće spise predmeta:

- Prigovor Prosvjetne zajednice Crne Gore (zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-1926 od 17.11.2022. godine);
- Nalaz Sektora za monitoring (akt br. 02-1926/1 od 28.11.2022. godine);
- Rješenje direktora Agencije po prigovoru (akt br. 02-1926/2 od 15.12.2022. godine);
- Žalbu Prosvjetne zajednice Crne Gore na Rješenje direktora Agencije (zavedena pod br. 01-1926/3 od 20.12.2022. godine).

Razmatrajući osnovanost žalbenih navoda, a na osnovu informacija i navoda sadržanih u spisima predmeta, Savjet Agencije je konstatovao sljedeće:

- 1) Dana 17. novembra 2022. godine, Prosvjetna zajednica Crne Gore dostavila je Agenciji prigovor na rad emitera, u kojem se ukazuje da u emisiji „Gledajmo se“, emitovanoj dana 15.11.2022. godine, „*urednik Sead Sadiković, iako je tema osnovna škola u Bijelom Polju na čiju izgradnju se čeka godinama, adresira da su glavni problem nastavnici, kao i da „ističe da su nastavnici, bez izuzetka, stekli diplome na 'egzotičnim' fakultetima, a da pri tom ne postoji, niti se dotični urednik i novinar poziva bar na neki zvaničan podatak o tome koliko je nastavnika s takvim diplomama*“. Smatraju da „*izjavom da u školama 'hiperprodukujemo mediokritete' osim vrijedanja rada nastavnika, direktno pogrdno naziva i učenike*“ i da zbog navedenih izjava treba da se izvini, te napominju da će u slučaju da se slično ponovi „*potražiti zaštitu ugleda na višim instancama*“.
- 1) Postupajući po osnovu navoda iz prigovora, Sektor za monitoring Agencije izvršio je uvid u snimak emitovanog programskog sadržaja i sačinio nalaz dana 28.11.2022. godine (akt br. 02-1926/1 od 28.11.2022. godine).
- 2) Članom 56 st. 4 Zakona i članom 8 Pravilnika je predviđeno da su u proizvodnji informativnih programa, elektronski mediji dužni da poštuju načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane, te da se događaji moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja biti profesionalno i korektno zastupljeni, pri čemu mišljenja i komentari moraju biti odvojeni od činjeničnog izvještavanja.
- 3) Načelo objektivnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja (čl. 4 st. 1 al. i) Pravilnika).
- 4) Načelo nepristrasnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Primjena ovog načela isključuje manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlonamjerno skraćivanje ili montiranje djelova sadržaja i sl.), odnosno manipulacije slikom, tonom i sadržajem koje iskrivljuju osnovni smisao saopštenog (čl. 4 st. 1 al. j) Pravilnika).
- 5) Član 4 stav 1 tačka l) Pravilnika načelo slobode objavljivanja komentara definiše kao slobodu elektronskih medija da u skladu sa svojom uređivačkom politikom komentarišu pojave, događaje i postupke pojedinaca, državnih organa, političkih partija i drugih institucija, kao i obaveza da komentare jasno odvoje od ostalih vijesti i informacija, posebno onih koji se odnose na istu temu.
- 6) Činjenično izvještavanje o temi priloga (Osnovna škola „Dušan Korać“ u Bijelom Polju) jasno je odvojeno od uvodnog dijela u kom autor emisije iznosi svoj stav o trenutnom stanju u obrazovanju. Iako se komentar voditelja može smatrati oštrim ili pretjeranim, emiter ima pravo da se kritički bavi efektima na društvo bilo koje javne politike. Samim tim, kritika obrazovnog sistema od strane autora emisije ne može se smatrati kršenjem načela nepristrasnosti.

- 7) Ispravni su navodi prvostepenog rješenja da je format emisije takav da pokreće pitanja od interesa i značaja za lokalnu ili širu društvenu zajednicu, te da je autor emisije predmetnim prilogom ukazao na neke aspekte koji su po njemu sporni i skrenuo pažnju na probleme obrazovnog sistema, jer je to svakako tema o kojoj treba govoriti u javnosti.
- 8) Pri tome, autor emisije nije manipulisao činjenicama ni izjavama, već je iznoseći svoj stav ukazao na jedan od problema u obrazovnom sistemu. Suprotno navodima žalbe, on svoj komentar nije vezao za konkretnu školu, već je iskoristio priliku da kroz odnos države prema ovoj školi, napravi paralelu i skrene pažnju na odnos države prema obrazovanju uopšte.
- 9) Takođe, on ovim prilogom nije zloupotrijebio svoje pojavljivanje na televiziji radi promocije ličnog stava, već je iz svog ugla skrenuo pažnju na probleme koji opterećuju obrazovni sistem. Tema obrazovanja svakako bi trebalo da bude jedna od najvažnijih tema u medijima, a u konkretnom slučaju njegovo mišljenje uslovljeno je objektivnim okolnostima, koje su nažalost potvrđene kroz zvanična istraživanja.
- 10) Ne dovodeći u pitanje pravo podnosioca prigovora da drugačije tumači ili doživljava predmetnu najavu priloga, kako je navedeno i u prvostepenom rješenju, on ima pravo da ukoliko smatra da ti stavovi nisu utemeljeni na njih reaguje podnošenjem ispravke ili odgovora. Problemi u obrazovnom sistemu izneseni u prilogu i najavi priloga svakako su dio društvene realnosti i ne može se osporiti pravo emitera da, uvažavajući slobodu načina uređivanja i pristupa temi, to predstavi javnosti. S tim u vezi, Savjet Agencije je zaključio da bi izricanje upozorenja za ovakve sadržaje i kažnjavanje emitera za predstavljanje ovih problema, čak i ako su u njegovoj interpretaciji prenatlaženi, imalo negativan, odnosno odvratajući efekat za emitere da se uopšte bave ovim temama, koje bi bez sumnje morale biti značajnije zastupljene u javnoj sferi.
- 11) Agencija se ne bavi poštovanjem Kodeksa novinara/ki Crne Gore, već vodi računa o poštovanju standarda koji su propisani u Zakonu i Pravilniku. Poštovanje Kodeksa je pitanje profesionalizma, jer se Kodeks donosi kao etički standard profesionalnog postupanja novinara, a dužnost je svakog novinara da slijedi profesionalne i etičke standarde i principe koji su u njemu sadržani.
- 12) Podnosilac žalbe nije iznio nove dokazne predloge ili činjenice kojim bi se potvrdila osnovanost podnesene žalbe, odnosno koje bi ukazivale da Agencija nije, prilikom donošenja prvostepenog Rješenja, potpuno i pravilno utvrdila sve činjenice i okolnosti koje su od značaja za donošenje Rješenja.

Savjet Agencije je utvrdio da je postupak koji je prethodio prvostepenom Rješenju pravilno i zakonito sproveden i da je Rješenje pravilno i na zakonu zasnovano, a žalba neosnovana.

Saglasno navedenom, Savjet Agencije je odlučio kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo rješenje će biti objavljeno na veb-sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

PRAVNA POUKA

Ovo rješenje je konačno i protiv njega se može pokrenuti spor pred Upravnim sudom Crne Gore.

**Predsjednik
Savjeta Agencije za elektronske medije**

dr Branko Bošković

Dostavljeno:

- Prosvjetna zajednica Crne Gore
- Javno preduzeće „Radio i Televizija Crne Gore“
- Direktor Agencije za elektronske medije
- Arhiva